

Besluit

Ons kenmerk : ACM/UIT/522794
Zaaknummer : ACM/19/035796

Tarievenbesluit N.V. RENDO Gas 2020

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 81c, eerste lid, van de Gaswet

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Achtergrond en systematiek	4
2.1	Achtergrond	4
2.2	Systematiek	4
3	Procedure voor de totstandkoming van dit besluit	5
4	Totstandkoming van de tarieven	7
4.1	Totale inkomsten exclusief tariefcorrecties	7
4.1.1	Toepassing van de wettelijke formule	7
4.1.2	Bijzondere investeringen en de verwerving van bestaande netten	8
4.1.3	Conclusie	8
4.2	Tariefcorrecties	8
4.2.1	Correctie voor lokale heffingen	9
4.2.2	Invoeding groen gas	9
4.2.3	Netverliezen gas	10
4.2.4	Nieuwe aansluitaak	10
4.2.5	Faillissement Flexenergie B.V.	11
4.2.6	Conclusie	11
4.3	Totale inkomsten inclusief tariefcorrecties	11
5	Beoordeling van het tarievenvoorstel	12
5.1	Toetsingskader	12
5.2	Beoordeling van het voorstel	13
5.3	Conclusie	13
6	Dictum	14
	Bijlage 1 – De rekenmodule voor het jaar 2020	15
	Bijlage 2 – De tarieven voor het jaar 2020	15
	Bijlage 3 – Relevante wettelijke bepalingen	16
	Bijlage 4 – Berekening van netverliezen	19
	Bijlage 5 – Berekening van de nieuwe aansluitaak	22
	Bijlage 6 – Reacties op het tarievenvoorstel	25

1 Inleiding

1. De Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) stelt met dit besluit de tarieven vast die N.V. RENDO (hierna: RENDO) met ingang van 1 januari 2020 ten hoogste in rekening mag brengen voor het uitvoeren van haar wettelijke taken. Dit zijn het transport van gas, het verrichten van de transport ondersteunende diensten en het verzorgen van een aansluiting.
2. In dit besluit licht de ACM eerst de achtergrond en systematiek van de tariefregulering toe (hoofdstuk 2), gevolgd door een beschrijving van de procedure voor de totstandkoming van dit besluit (hoofdstuk 3) en de totstandkoming van de tarieven (hoofdstuk 4). Vervolgens beoordeelt de ACM het tarievenvoorstel (hoofdstuk 5). Daarna stelt de ACM de tarieven vast in het dictum (hoofdstuk 6).
3. Dit besluit bevat zes bijlagen. Bijlage 1 betreft de rekenmodule waarmee de toegestane inkomsten voor het jaar 2020 worden berekend. In bijlage 2 zijn de tarieven voor het jaar 2020 opgenomen. Beide bijlagen zijn Excelbestanden die de ACM publiceert op www.acm.nl. Bijlage 3 bevat de relevante wettelijke bepalingen. Bijlagen 4 en 5 bevatten de methodiek voor de berekening van de kosten voor de nieuwe wettelijke taken: respectievelijk de inkoop van netverliezen en de nieuwe aansluitaak. Tot slot reageert de ACM in bijlage 6 op de reacties op het tarievenvoorstel. De bijlagen bij dit besluit vormen een integraal onderdeel van dit besluit.

2 Achtergrond en systematiek

2.1 Achtergrond

4. Gas wordt getransporteerd via gastransportnetten. De netbeheerder voert wettelijke taken uit voor het door hem beheerde net. Voor RENDO gaat het onder meer om het verzorgen van het transport van gas en de dat transport ondersteunende diensten, alsmede het verzorgen van een aansluiting. RENDO voert deze taken uit op een regionaal gastransportnet. Deze netbeheerder heeft een wettelijk monopolie. Om ervoor te zorgen dat de afnemer niet teveel betaalt, stelt de ACM de tarieven vast die RENDO ten hoogste in rekening mag brengen voor de hierboven genoemde wettelijke taken (hierna gezamenlijk: de transport- en aansluittarieven). Met dit besluit stelt de ACM de transport- en aansluittarieven vast voor RENDO voor het jaar 2020.

2.2 Systematiek

5. De aansluit- en transporttarieven komen als volgt tot stand. Allereerst stelt de ACM de methode van regulering voor RENDO vast in een methodebesluit. Met de methode van regulering voor RENDO beoogt de ACM de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de doelmatige kwaliteit van de uitvoering van deze taken te bevorderen. De ACM heeft de methode van regulering voor de periode 2017- 2021 voor de regionale netbeheerders gas vastgesteld in het besluit van 30 augustus 2016.¹ Bij uitspraak 24 juli 2018 van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: CBb) heeft het CBb het methodebesluit regionale netbeheerders gas vernietigd.² De ACM heeft op 24 januari 2019 de herziene methode voor de reguleringsperiode 2017-2021 vastgelegd in het gewijzigd methodebesluit (hierna: het methodebesluit).³ Het methodebesluit is van toepassing op dit tarievenbesluit.
6. Op basis van het methodebesluit worden de x-factor, q-factor en rekenvolumina vastgesteld. Dit gebeurt voor iedere netbeheerder afzonderlijk. Voor RENDO zijn de x-factor, q-factor en rekenvolumina voor de reguleringsperiode 2017-2021 vastgesteld bij besluit van 24 november 2016 (hierna: het x-factorbesluit).⁴ Om de tarieven vast te stellen, berekent de ACM eerst de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties. Deze worden berekend met de formule uit artikel 81b, eerste lid, onderdeel d, van de Gaswet en de relevante toevoegingen als bedoeld in artikel 81b, eerste lid, van de Gaswet. Vervolgens bepaalt de ACM welke tariefcorrecties hierop moeten worden aangebracht om zo tot de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties te komen.
7. De totale inkomsten inclusief tariefcorrecties zijn de inkomsten die de netbeheerder maximaal met de transport- en aansluittarieven mag verdienen. De netbeheerder moet een voorstel voor deze tarieven indienen. De ACM toetst dit tarievenvoorstel aan de Gaswet en de Tarieencode gas. De ACM stelt vervolgens de tarieven vast.
8. Voor een uitgebreide toelichting van de systematiek en de samenhang tussen de bovengenoemde besluiten verwijst de ACM naar hoofdstuk 4 van het methodebesluit.

¹ Besluit van 30 augustus 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/205071 en zaaknummer 16.0109.52.

² CBb 24 juli 2018, ECLI:NL:CBB:2018:348.

³ Besluit van 24 januari 2019, met kenmerk ACM/UIT/505470 en zaaknummer ACM/18/033726.

⁴ Besluit van 12 september 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/205165 en zaaknummer 16.0426.52.

3 Procedure voor de totstandkoming van dit besluit

9. De regionale netbeheerder dient vóór 1 oktober een tarievenvoorstel aan de ACM te sturen.
10. Veel van de gegevens die de ACM gebruikt voor het berekenen van de (correcties op de) inkomsten van RENDO komen uit de reguleringsdata die RENDO jaarlijks aan de ACM verstrekt. De ACM heeft de reguleringsdata van het jaar 2018 ontvangen op 29 mei 2019. Voor het vaststellen van dit besluit is de ACM onder meer van deze gegevens uitgegaan.
11. De ACM heeft op 4 juni 2019 RENDO verzocht informatie te verstrekken over de gedeerde inkomsten naar aanleiding van het faillissement van Flexenergie B.V., handelend onder de naam EnergieFlex (hierna: EnergieFlex). Op 29 juli 2019 heeft de ACM deze informatie ontvangen.
12. De ACM heeft op 2 juli 2019 en 29 augustus 2019 informele bijeenkomsten met alle regionale netbeheerders georganiseerd. Tijdens de bijeenkomsten zijn de berekening van de totale inkomsten en de correcties voor het jaar 2020 besproken.
13. De ACM heeft op 20 augustus 2019 een concept rekenmodule van de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties naar de netbeheerders toegestuurd. Deze module is een Excelbestand waarin voor iedere netbeheerder de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties worden berekend. Op 29 augustus 2019 heeft de ACM alle regionale netbeheerders in de gelegenheid gesteld te reageren op de concept rekenmodule.
14. Op 11 september 2019 heeft de ACM de definitieve rekenmodule aan de netbeheerders gestuurd. Op dezelfde datum heeft de ACM een tarievenmodule aan RENDO gestuurd ten behoeve van het indienen van het tarievenvoorstel. De tarievenmodule is een Excelbestand waarin de netbeheerder de voorgestelde tarieven kan invullen. De ACM heeft RENDO verzocht de tarievenmodule in te vullen conform de invulinstructie.
15. Op 27 september 2019 heeft de ACM een aangepast informatieverzoek voor het tarievenvoorstel voor gas gestuurd, naar aanleiding van een aanpassing van de berekening van de correctie voor de efficiënte kosten voor de inkoop van netverliezen.
16. Op 24 september 2019 heeft de ACM het eerste tarievenvoorstel van RENDO ontvangen. De ACM heeft het tarievenvoorstel op 4 oktober 2019 gepubliceerd op haar website (www.acm.nl), waarbij bedrijfsvertrouwelijke gegevens onleesbaar zijn gemaakt.
17. Op 4 oktober 2019 heeft de ACM het tweede tarievenvoorstel naar aanleiding van de correctie voor de efficiënte kosten voor de inkoop van netverliezen van RENDO ontvangen.
18. De ACM heeft belanghebbenden in de gelegenheid gesteld een reactie te geven, ten behoeve van de vaststelling van de tarieven. De ACM heeft van alle regionale netbeheerders gas, met uitzondering van N.V. RENDO en Zebra Gasnetwerk B.V., een reactie op hun eigen voorstel ontvangen op 18 oktober 2019. De ACM heeft de reacties, voor zover deze betrekking hebben op

het voorstel en relevant zijn, betrokken in het besluit. De ACM bespreekt de reacties in bijlage 6 bij dit besluit.

19. De ACM heeft op 11 oktober 2019 vragen gesteld aan RENDO naar aanleiding van haar tarievenvoorstel. Op 14 oktober 2019 heeft de ACM antwoorden ontvangen op deze vragen.
20. Het tarievenvoorstel van 4 oktober 2019 voldoet aan de vereisten van wet- en regelgeving.

4 Totstandkoming van de tarieven

21. De tarieven die de ACM vaststelt komen tot stand in vier stappen. De eerste stap betreft de berekening van de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties (paragraaf 4.1). Daarop volgt de tweede stap: de berekening van de hoogte van de tariefcorrecties (paragraaf 4.2). De derde stap betreft de vaststelling van de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties (paragraaf 4.3). Ten slotte volgt de beoordeling van de tarieven (paragraaf 4.4). Een cijfermatige uitwerking van de berekening van de totale inkomsten inclusief correcties staat in bijlage 1 bij dit besluit. De tarieven zijn te vinden in bijlage 2 bij dit besluit.

4.1 Totale inkomsten exclusief tariefcorrecties

22. De totale inkomsten exclusief tariefcorrecties van RENDO voor 2019 zijn het startpunt voor de berekening van de tarieven. Deze inkomsten exclusief tariefcorrecties bestaan uit:

- de toepassing van de wettelijke formule (artikel 81b, eerste lid, onderdeel d, van de Gaswet);
- de gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen, voor zover deze kosten doelmatig zijn (artikel 81b, eerste lid, onderdeel f, van de Gaswet);
- de doelmatige kosten en investeringen (artikel 81b, eerste lid, onderdeel e, van de Gaswet);

4.1.1 Toepassing van de wettelijke formule

23. De wettelijke formule in artikel 81b, eerste lid onderdeel d, van de Gaswet luidt als volgt:

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100} \right) TI_{t-1}$$

waarbij

TI_t de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t en het op basis van artikel 81a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

TI_{t-1} de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar $t-1$ en het op basis van artikel 81a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t , en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t , zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft;

24. De ACM berekent de totale inkomsten uit de tarieven van het voorafgaande jaar in bijlage 1 van dit besluit. Voor de toepassing van de wettelijke formule moet worden uitgegaan van de totale

inkomsten exclusief tariefcorrecties voor het jaar 2019. Uit de berekening volgt dat deze totale inkomsten 2019 EUR 16.966.869 bedragen. Dit is TI_{t-1} zoals bedoeld in randnummer 23.

25. De ACM baseert zich op gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (hierna: CBS) voor de bepaling van de hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex. De hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex voor het jaar 2020 bedraagt 2,8%.
26. De ACM heeft de x-factor en de q-factor voor de periode 2017-2021 vastgesteld in het x-factorbesluit 2017-2021. De x-factor voor RENDO is vastgesteld op 1,44 per jaar. De q-factor is vastgesteld op nihil.

4.1.2 Bijzondere investeringen en de verwerving van bestaande netten

27. De ACM heeft RENDO verzocht de gemaakte doelmatige kosten voor bijzondere investeringen (artikel 81b, eerste lid, onderdeel e, van de Gaswet) en de gemaakte doelmatige kosten voor de verwerving van een bestaand net (artikel 81b, eerste lid, onderdeel f, van de Gaswet) op te geven. RENDO heeft hiervan geen opgave gedaan.

4.1.3 Conclusie

28. Uit de toepassing van de wettelijke formule volgt daarmee dat de totale inkomsten voor RENDO exclusief tariefcorrecties EUR 17.197.618 bedragen voor het jaar 2020.

4.2 Tariefcorrecties

29. De ACM kan de tarieven die in het jaar 2020 zullen gelden corrigeren. Dit doet de ACM door de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties te berekenen. Hiertoe berekent de ACM in deze paragraaf de som van de tariefcorrecties. Deze som voegt de ACM toe aan de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties.
30. De ACM noemt in hoofdstuk 11 van het methodebesluit tariefcorrecties op grond van de wettelijke bevoegdheid zoals neergelegd in artikel 81c, tweede lid, van de Gaswet. De ACM past voor dit tarievenbesluit de volgende tariefcorrecties toe op grond van haar wettelijke bevoegdheid:
- Correctie voor lokale heffingen;
 - Invoeding groen gas
 - Netverliezen gas
 - Nieuwe aansluitaak
 - Faillissement Flexenergie B.V.
31. De ACM zal met tariefcorrecties kosten of opbrengsten uit eerdere jaren vergoeden in de tarieven van het jaar 2020. Hierbij houdt de ACM rekening met de financieringslasten of baten die uit deze vergoeding volgen door de toepassing van de heffingsrente c.q. belastingrente.⁵ Deze rente is vastgesteld voor de periode tot en met het vierde kwartaal van 2019. Bij het vaststellen van het onderhavige tarievenbesluit is de belastingrente voor het eerste en tweede kwartaal van 2020 nog

⁵ De ACM gebruikt de heffingsrente voor jaren tot en met 2012 en de belastingrente voor jaren vanaf 2013.

niet bekend. Daarom hanteert de ACM voor de eerste twee kwartalen van 2020 de meest recent vastgestelde belastingrente.⁶

4.2.1 Correctie voor lokale heffingen

32. De lokale heffingen betreffen een zogenaamd Objectieverbaar Regionaal Verschil (ORV). In het gewijzigd methodebesluit voor de regionale netbeheerders gas voor de reguleringsperiode 2017-2021 heeft de ACM aangegeven dat zij verschillen tussen schattingen en realisaties van de kosten voor lokale heffingen zal gaan nacalculeren.⁷ De ACM beschikt over de feitelijke kostengegevens van het jaar 2018. Het uitgangspunt bij de tariefcorrectie voor het ORV Lokale Heffingen is dat de ACM het verschil in inkomsten nacalculeert wanneer dit het gevolg is van afwijkingen tussen geschatte en feitelijke kostengegevens voor lokale heffingen. Op grond van artikel 81c, tweede lid, onderdeel c, van de Gaswet corrigeert de ACM de totale inkomsten 2020, aangezien de feitelijke kosten afwijken van de geschatte kosten voor lokale heffingen in 2018.
33. De nacalculatie van het verschil tussen geschatte en feitelijke kostengegevens vindt plaats via een virtuele aanpassing van de x-factor. Om het nacalculatiebedrag te berekenen worden in de x-factorberekening voor de reguleringsperiode 2017-2021 de geschatte gegevens voor de lokale heffingen vervangen door de gerealiseerde gegevens over 2018. Hierbij wordt rekening gehouden met het verschil in prijspeil. Er wordt een virtuele x-factor berekend, die vervolgens gebruikt wordt om de totale inkomsten voor 2018 te berekenen wanneer reeds in voornoemde x-factorberekening de daadwerkelijk gerealiseerde kosten zouden zijn gebruikt. Het verschil tussen deze totale inkomsten en de totale inkomsten (exclusief correcties) die volgen uit de Tarievenbesluiten voor 2018 leidt vervolgens tot de correctie die de ACM toepast op de totale inkomsten exclusief correcties voor het jaar 2020 voor lokale heffingen.
34. Voor 2018 leidt dit tot een verschil van minus EUR 273.650 Na toepassing van de belastingrente, resulteert dit in een correctie van minus EUR 295.980. Dit bedrag wordt afgetrokken van de totale inkomsten voor 2020.

4.2.2 Invoeding groen gas

35. Bij besluit van 24 mei 2016 heeft de ACM bepaald dat netbeheerders geen tarief in rekening mogen brengen voor de invoeding van groen gas.⁸ De ACM heeft bij het vaststellen van de x-factorbesluiten gebruik gemaakt van de volumes van de netbeheerder over de jaren 2013 tot en met 2015 om de rekenvolumina voor de reguleringsperiode 2017-2021 vast te stellen. Dat betekent dat de netbeheerders voor deze volumes geen tarief in rekening mogen brengen terwijl deze wel onderdeel uitmaken van de vastgestelde rekenvolumina. Hierdoor ontvangen zij minder inkomsten dan is toegestaan. De ACM corrigeert de tarieven 2020 in verband met de gedeerde inkomsten in 2019 als gevolg van de volumes die RENDO niet in rekening mag brengen.
36. Het bedrag aan gedeerde tariefinkomsten voor het jaar 2019 berekent de ACM door de gemiddelde volumes voor invoeding groen gas over de jaren 2013 tot en met 2015 te

⁶ Voor de berekening van de misgelopen rente in 2019 en 2020 gebruikt de ACM de gemiddelde belastingrente van de laatste twee kwartalen van 2019 en de eerste twee kwartalen van 2020.

⁷ Besluit van 24 januari 2019, met kenmerk ACM/UIT/505470 en zaaknummer ACM/18/033726.

⁸ Besluit van 24 mei 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/202041 en zaaknummer 15.1202.12.

vermenigvuldigen met de tarieven voor het jaar 2019. Voor 2020 leidt dit tot een nacalculatie van EUR 16.147 voor RENDO.

4.2.3 Netverliezen gas

37. Per 1 januari 2020 behoort de inkoop van netverliezen gas tot de wettelijke transporttaak van de netbeheerders.⁹ De ACM dient vanaf 1 januari 2020 de kosten voor de inkoop van netverliezen in regionale gastransportnetten mee te nemen bij de bepaling van de totale kosten van de regionale netbeheerder. Bij de vaststelling van het methodebesluit en de x-factorbesluiten voor de periode 2017-2021 werd er nog geen rekening gehouden met deze nieuwe taak. Op grond van artikel 81c, eerste lid, van de Gaswet neemt de ACM vanaf 1 januari 2020 de inkomsten voor de efficiënte kosten van de uitvoering van deze taak op in het tarievenbesluit. Om deze reden moet de ACM de efficiënte kosten voor de inkoop van netverliezen inschatten voor het jaar 2020. De kosten voor de inkoop van netverliezen van RENDO worden opgeteld bij de totale inkomsten voor 2020.
38. De ACM beschrijft de berekening van de efficiënte kosten voor de inkoop van netverliezen in bijlage 3. De schatting van de efficiënte kosten per netbeheerder voegt de ACM toe aan de totale inkomsten exclusief correcties voor het jaar 2020. Voor RENDO bedragen de geschatte efficiënte kosten voor de inkoop van netverliezen EUR 252.673 voor het jaar 2020.

4.2.4 Nieuwe aansluitaak

39. Per 1 januari 2020 hebben netbeheerders de nieuwe wettelijke taak om de gehele gasaansluiting met een doorlaatwaarde groter dan 40 m³(n) per uur (hierna: grootverbruikersaansluiting), aan te leggen, te beheren en onderhouden, te wijzigen en verwijderen (hierna: de nieuwe aansluitaak).¹⁰ De ACM dient vanaf 1 januari 2020 de kosten voor deze nieuwe taak mee te nemen bij de bepaling van de totale kosten van de regionale netbeheerder. Voorheen vielen enkel de kosten voor het aanleggen, beheer en onderhoud van het aansluitpunt voor grootverbruikersaansluitingen binnen de standaardtarieven van de regionale netbeheerder. Bij de vaststelling van het methodebesluit en de x-factorbesluiten voor de periode 2017-2021 werd er nog geen rekening is gehouden met deze nieuwe taak. Op grond van artikel 81c, eerste lid, van de Gaswet neemt de ACM vanaf 1 januari 2020 de inkomsten voor de efficiënte kosten van de uitvoering van deze taak op in het tarievenbesluit. De ACM maakt in de tarieven voor 2020 een correctie voor de efficiënte kosten voor het aanleggen, beheren en onderhouden van de gehele grootverbruikersaansluiting.¹¹
40. De ACM beschrijft de berekening van de efficiënte kosten voor de nieuwe aansluitaak in bijlage 4. Om de kosten voor de grootverbruikersaansluiting te bepalen, neemt de ACM de extra inkomsten ten opzichte van de inkomsten voor de grootverbruikers aansluittarieven over 2020 mee in de tariefbepaling. Daarbij laat de ACM de EHD-aansluitingen en aansluitingen groter dan 1600 m³(n)/h buiten beschouwing omdat deze vanaf het jaar 2020 onder maatwerk vallen. De extra inkomsten worden opgeteld bij de totale inkomsten voor 2020. Voor RENDO bedragen de geschatte efficiënte kosten voor de nieuwe aansluitaak EUR 272.465 voor het jaar 2020.

⁹ *Kamerstukken I, 2017/18, 34627 A, Artikel II, onderdeel N: artikel 10, derde lid, onderdeel e, van de Gaswet.*

¹⁰ *Kamerstukken I, 2017/18, 34627 A, Artikel II, onderdeel N: artikel 10, zesde lid, van de Gaswet.*

¹¹ Dit betreffen de efficiënte kosten voor grootverbruikersaansluitingen tot 1600 m³(n)/h.

4.2.5 Faillissement Flexenergie B.V.

41. Op 22 oktober 2018 heeft de Rechtbank Midden Nederland het faillissement van EnergieFlex, uitgesproken.
42. Eventuele gedeerde tariefinkomsten van de netbeheerder als gevolg van het faillissement kan de ACM verrekenen in de tarieven.¹² De ACM kan slechts de gedeerde tariefinkomsten in de tarieven van de netbeheerder verrekenen gedurende twee maanden voorafgaande aan het faillissement van de leverancier.¹³ Hiervoor is de datum van de mededeling van het faillissement in het Staatscourant bepalend.¹⁴ Voor EnergieFlex is dit 24 oktober 2018, wat betekent dat de ACM alleen gedeerde tariefinkomsten vanaf 24 augustus 2018 tot en met 23 oktober 2018 kan verrekenen.
43. De verrekening vindt in het jaar $t+2$ plaats. Daarmee verrekent de ACM de gedeerde tariefinkomsten als gevolg van het faillissement van EnergieFlex in de tarieven 2020. Het bedrag aan gedeerde tariefinkomsten inclusief rente telt de ACM op bij de totale inkomsten exclusief correcties voor het jaar 2020 en bedraagt EUR 13.918.

4.2.6 Conclusie

44. Gelet op het bovenstaande komt de ACM op een bedrag van EUR 259.224 aan correcties voor het jaar 2020 voor RENDO.

4.3 Totale inkomsten inclusief tariefcorrecties

45. In paragraaf 4.1.3 is uitgewerkt dat de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties EUR 17.197.618 bedragen voor het jaar 2020. In paragraaf 4.2.6 is berekend dat de tariefcorrecties EUR 259.224 bedragen voor het jaar 2020. Opgeteld vormen deze de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties, te weten EUR 17.456.842. Dit is het bedrag dat RENDO in 2020 maximaal mag ontvangen. De onderstaande tabel bevat een samenvatting van de inkomsten en correcties. In bijlage 1 wordt de opbouw van deze inkomsten weergegeven.

Paragraaf	Omschrijving	Bedrag
4.1.1	Toepassing van de wettelijke formule	17.197.618
4.1.2	Totale inkomsten exclusief tariefcorrecties	17.197.618
4.2.1	Correctie voor lokale heffingen	-295.980
4.2.3	Correctie Invoeding groen gas	16.147
4.2.4	Correctie Netverliezen gas	252.673
4.2.5	Nieuwe aansluitaak	272.465
4.2.7	Faillissement Flexenergie B.V.	13.918
4.2.8	Totaal correcties	259.224
4.3	Totale inkomsten inclusief tariefcorrecties	17.456.842

¹² Artikel 2.3.8.1 van de Tarieencode gas.

¹³ Artikel 2.3.8.2 van de Tarieencode gas.

¹⁴ Artikel 2.3.8.3 van de Tarieencode gas.

5 Beoordeling van het tarievenvoorstel

46. In deze paragraaf vindt de beoordeling van de tarieven plaats. De ACM beoordeelt of het voorstel van RENDO voldoet aan hetgeen is bepaald in de Gaswet en de Tarievenscode gas. Daartoe toetst de ACM het voorstel onder meer aan de Richtlijnen Controle Tarieven. Dit heeft de ACM bij het verzoek aan de netbeheerders om een voorstel in te dienen medegedeeld. Deze richtlijnen zien toe op de ontwikkeling van de tarieven voor iedere netbeheerder. De richtlijnen zijn terug te vinden in de op 4 oktober 2019 gepubliceerde tarievenvoorstellen.
47. Indien het voorstel voldoet aan de richtlijnen, stelt de ACM de tarieven vast conform het voorstel. Als het voorstel daar niet aan voldoet, zal de ACM de netbeheerder verzoeken een gewijzigd voorstel in te dienen. Indien het definitieve voorstel nog steeds niet aan de richtlijnen voldoet, heeft de ACM de mogelijkheid om zelf de hoogte van de tarieven te bepalen en deze vast te stellen.

5.1 Toetsingskader

48. De ACM beoordeelt of het voorstel van RENDO voldoet aan de eis dat de inkomsten behaald worden met:
- respectievelijk de eenmalige aansluittarieven (hierna: EAV) en de periodieke aansluittarieven (hierna: PAV);
 - de transporttarieven; en
 - de tarieven voor de diensten die zijn verricht ten behoeve van de taken op EHD niet meer dan één procent afwijken van de door de ACM gehanteerde richtbedragen voor de transport- en aansluitdienst en EHD.
49. Op basis van de efficiënte kosten bepaalt de ACM in de berekening van de totale inkomsten voor 2020 de richtbedragen voor de verschillende diensten. Hierbij houdt de ACM bij de vaststelling van de richtbedragen er rekening mee dat, vanuit het principe van kostenoriëntatie, de correcties voor de nieuwe taken en de correctie voor de gewijzigde x-factorbesluiten voor EHD ook worden toegewezen aan de diensten waarop deze correcties toezien.
50. RENDO ontvangt een vergoeding voor de additionele efficiënte kapitaalkosten die het gevolg zijn van vervangingen van aansluitingen. Aangezien deze vergoeding specifiek bedoeld is voor de vervanging van aansluitingen, is de ACM van mening dat deze vergoeding ook terug dient te komen in de tariefmutatie van de PAV en niet in de tariefmutatie van de EAV. Om deze reden hanteert de ACM aparte richtbedragen voor de inkomsten uit de PAV en de EAV.
51. Daarnaast vereist de ACM vanuit het principe van kostenoriëntatie dat de netbeheerder een kostenonderbouwing aanlevert voor tariefmutaties die afwijken van de gemiddeld verwachte tariefmutatie. De gemiddeld verwachte tariefmutatie, die per groep van tariefcategorieën kan verschillen, wordt gebaseerd op de toepassing van de x-factor en de cumulatieve effecten van correcties op de tarieven van 2019. Uit de kostenonderbouwing moet blijken dat een afwijking van de verwachte tariefmutatie noodzakelijk is om specifiek voor het voorgestelde tarief tot een meer kostengeoriënteerd tarief te komen. De ACM verzoekt in ieder geval om een kostenonderbouwing bij afwijkingen van meer dan vier procentpunt (positief of negatief) ten opzichte van de verwachte tariefmutatie.

52. De ACM toetst verder de tariefopbouw van de tarievenvoorstellen van de aansluitdienst. Aansluitingen met een kleinere aansluitcapaciteit kunnen over het algemeen voor minder kosten worden aangelegd dan aansluitingen met een grotere aansluitcapaciteit. De ACM benadrukt dat bij de indeling van afnemers tussen hoge en lage druk de wens van de klant leidend is en dat de grens tussen hoge en lage druk in de Tarievenscode gas bij 200 mbar is gelegd. De ACM toetst of deze kostenverschillen voldoende worden weerspiegeld door de tarievenvoorstellen. De ACM vraagt dit jaar daarnaast een aanvullende kwantitatieve onderbouwing van de netbeheerders voor de totstandkoming van het tariefniveau voor de nieuwe gereguleerde tarieven, als gevolg van de nieuwe aansluitaak voor grootverbruikersaansluitingen groter dan 40 m³(n) per uur. Hiermee stelt de ACM niet langer tarieven vast voor enkel het aansluitpunt, maar de gehele aansluiting. Deze aanvullende onderbouwing betreft de ACM bij de beoordeling van het tarievenvoorstel.
53. Tenslotte toetst de ACM of de EAV en de PAV behorende bij dezelfde aansluitcategorie in een logische verhouding tot elkaar staan. De PAV bestaat grofweg uit twee onderdelen; een deel ter dekking van de vervangingskosten van de aansluiting en een deel ter dekking van de kosten voor het operationeel houden van een storingsdienst. De ACM concludeert hieruit dat de kosten die ten grondslag liggen aan de PAV logischerwijs gerelateerd zijn aan de kosten voortvloeiende uit de EAV en dat dit ook in de tarieven terug te zien moet zijn.
54. Met inachtneming van voornoemd toetsingskader heeft de ACM de individuele voorstellen getoetst.

5.2 Beoordeling van het voorstel

55. De ACM heeft het voorstel van 4 oktober 2019 beoordeeld in het licht van de vereisten van wet- en regelgeving. De ACM heeft geconstateerd dat de tariefmutaties voor aansluitingen groter dan 40 m³(n) per uur, voor zowel de PAV als de EAV, meer dan vier procentpunt afwijken van de verwachte mutatie. Tevens heeft de ACM geconstateerd dat niet voldoende is onderbouwd op welke wijze de tarieven voor meerlengte zich verhouden tot de onderliggende kosten. Tot slot heeft de ACM geconstateerd dat de inkomsten uit EAV voor RENDO in het jaar 2020 meer dan één procent afwijken van de verdeling volgens de door de ACM vastgestelde richtbedragen. De ACM heeft RENDO verzocht een nadere onderbouwing aan te leveren of een aangepast tarievenvoorstel in te dienen. RENDO heeft op 14 oktober 2019 een nadere onderbouwing aangeleverd.
56. De ACM heeft het voorstel van 4 oktober 2019, met inachtneming van de nadere onderbouwing van RENDO, opnieuw beoordeeld in het licht van de vereisten van de wet- en regelgeving. Naar de mening van de ACM is dit voorstel in overeenstemming met deze vereisten. De ACM heeft de hiermee voorgestelde tarieven verwerkt in het tarievenblad in bijlage 2 bij dit besluit.

5.3 Conclusie

57. Het voorstel van 4 oktober 2019 voldoet aan hetgeen is bepaald in artikel 81b en 81c van de Gaswet. De ACM bepaalt dat de tarieven voor het jaar 2020 zullen worden vastgesteld conform bijlage 2 bij dit besluit.

6 Dictum

58. Op grond van artikel 81c, eerste en tweede lid, van de Gaswet stelt de Autoriteit Consument en Markt de transport- en aansluittarieven voor het jaar 2020, die N.V. RENDO ten hoogste in rekening mag brengen, vast overeenkomstig bijlage 2.
59. Van dit besluit zal de Autoriteit Consument en Markt mededeling doen in de Staatscourant. Voorts zal zij dit besluit publiceren op haar website (www.acm.nl) en ter inzage leggen ten kantore van de Autoriteit Consument en Markt. Daarnaast is N.V. RENDO verplicht om een exemplaar ter inzage te leggen in ieder van haar vestigingen.
60. De tarieven treden in werking op 1 januari 2020.

Den Haag,
Datum: 26 november 2019

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

w.g.

drs. F.E. Koel
Teammanager Directie Energie

Als u belanghebbende bent, kunt u schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde bezwaarschrift naar de Autoriteit Consument en Markt, Juridische Zaken, postbus 16326, 2500 BH Den Haag. Dit moet u doen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. In uw bezwaarschrift kunt u de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de bestuursrechter.

Bijlage 1 – De rekenmodule voor het jaar 2020

De ACM heeft op haar website (www.acm.nl) het Excelbestand “Berekening totale inkomsten 2020 regionaal netbeheer gas” gepubliceerd met daarin de berekening van de totale inkomsten voor het jaar 2020. Dit bestand is gepubliceerd als bijlage bij dit tarievenbesluit en maakt hier integraal onderdeel van uit.

Bijlage 2 – De tarieven voor het jaar 2020

De ACM heeft op haar website (www.acm.nl) het Excelbestand “Tarievenblad RENDO Gas 2020” gepubliceerd met daarin de vastgestelde tarieven voor het jaar 2020. Dit bestand is gepubliceerd als bijlage bij dit tarievenbesluit en maakt hier integraal onderdeel van uit.

Bijlage 3 – Relevante wettelijke bepalingen

Gaswet

Artikel 81a

- 1 Ten behoeve van het voorstel, bedoeld in artikel 81b, stelt de Autoriteit Consument en Markt voor iedere netbeheerder afzonderlijk voor dezelfde periode als waarvoor het besluit geldt op grond van artikel 81, eerste lid, vast:
 - a. de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering,
 - b. de kwaliteitsterm, en
 - c. het rekenvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld.
- 2 De Autoriteit Consument en Markt kan het in het eerste lid, onderdeel c, bedoelde rekenvolume gedurende de in dat lid bedoelde periode wijzigen.
- 3 Indien een besluit op grond van artikel 81, eerste lid, bij een onherroepelijke rechterlijke uitspraak vernietigd is of bij een onherroepelijk besluit op bezwaar herroepen is, herziet de Autoriteit Consument en Markt de in het eerste lid vermelde besluiten met toepassing van de met inachtneming van die uitspraak of dat besluit op bezwaar gecorrigeerde methode.

Artikel 81b

- 1 Iedere netbeheerder die het transport van gas verricht dat bestemd is voor levering aan afnemers zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor het transport van gas aan die afnemers en de dat transport ondersteunende diensten, en voor de taken bedoeld in de artikelen 1i en 10b met inachtneming van:
 - a. het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken,
 - b. de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 12f of 12g,
 - c. het bepaalde bij of krachtens artikel 81a,
 - d. de formule:

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100}\right) TI_{t-1}$$

waarbij

TI_t = de totale inkomsten uit de tarieven uit het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in het jaar t en het op basis van artikel 81a, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

TI_{t-1} = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in het jaar $t-1$ en het op basis van artikel 81a, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t , en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t , zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft en

- e. *de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 39e, voor zover deze kosten doelmatig zijn;*
 - f. *het totaal van de gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van Onze Minister en voor de investeringen tot aanpassing van dat verworven net waardoor aan de bij en krachtens deze wet daaraan gestelde eisen wordt voldaan, voor zover deze kosten doelmatig zijn;*
 - g. *de geschatte kosten voor de uitvoering van artikel 1i, voor zover deze kosten doelmatig zijn en niet op grond van artikel 82a in rekening zijn gebracht via een tarief;*
 - h. *de geschatte kosten voor de uitvoering van artikel 10b, voor zover deze kosten doelmatig zijn en niet op grond van artikel 82b in rekening zijn gebracht via een tarief.*
- 2 *De Autoriteit Consument en Markt stelt een beleidsregel vast betreffende de beoordeling van doelmatigheid, bedoeld in het eerste lid, onder e en f.*
 - 3 *De Autoriteit Consument en Markt kan een beleidsregel vaststellen betreffende de beoordeling van doelmatigheid, bedoeld in het eerste lid, onderdelen g en h.*

Artikel 81c

- 1 *De Autoriteit Consument en Markt stelt met betrekking tot het transport van gas dat bestemd is voor levering aan afnemers voor iedere netbeheerder de tarieven, die kunnen verschillen voor de verschillende netbeheerders en voor de onderscheiden tariefdragers en die deze ten hoogste mag berekenen voor het transport van dat gas en de dat transport ondersteunende diensten, alsmede de tarieven voor het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt, jaarlijks vast. Bij het vaststellen van de tarieven betreft de Autoriteit Consument en Markt, in afwijking van de artikelen 81, eerste lid, en 81a, eerste lid, de geschatte kosten voor de uitvoering van wettelijke taken waarmee bij de vaststelling van een besluit als bedoeld in artikel 81, eerste lid, geen rekening is gehouden, voor zover deze kosten doelmatig zijn.*
- 2 *De Autoriteit Consument en Markt kan de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren, indien de tarieven die golden in het jaar of de jaren voorafgaand aan het jaar t:*
 - a. *bij rechterlijke uitspraak of met toepassing van de artikel 6:19 of 7:11 van de Algemene wet bestuursrecht zijn gewijzigd;*
 - b. *zijn vastgesteld met inachtneming van onjuiste of onvolledige gegevens en de Autoriteit Consument en Markt, indien zij de beschikking had over juiste of volledige gegevens, tarieven zou hebben vastgesteld die in aanmerkelijke mate zouden afwijken van de vastgestelde tarieven;*
 - c. *zijn vastgesteld met gebruikmaking van geschatte gegevens en de feitelijk gegevens daarvan afwijken;*
 - d. *zijn vastgesteld met gebruikmaking van gegevens omtrent kosten voor bepaalde diensten, terwijl netbeheerders die diensten in het jaar t of een gedeelte van jaar t niet hebben geleverd of voor die diensten geen of minder kosten hebben gemaakt.*
- 3 *Indien het voorstel niet binnen de termijn, bedoeld in artikel 81b, eerste lid, aan de Autoriteit Consument en Markt is gezonden, stelt deze de tarieven voor de desbetreffende netbeheerder uit eigen beweging vast met inachtneming van artikel 81b.*
- 4 *Indien de totale inkomsten aan het begin van de periode, bedoeld in artikel 81, eerste lid, niet in overeenstemming zijn met het efficiënte kostenniveau inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is, kan de Autoriteit Consument en Markt bij de toepassing van de formule, genoemd in artikel 81b, eerste lid, onderdeel d, in plaats van TIt-1, de totale inkomsten*

vaststellen op het efficiënte kostenniveau, inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is.

- 5 Indien een besluit op grond van artikel 81, eerste lid, of 81a, eerste lid, bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak is vernietigd of bij een onherroepelijk besluit op bezwaar is herroepen, herberekent de Autoriteit Consument en Markt de tarieven, bedoeld in het eerste lid, met toepassing van de met inachtneming van die uitspraak of dat besluit op bezwaar gecorrigeerde methode onderscheidenlijk gecorrigeerde doelmatigheidskorting, kwaliteitsterm of rekenvolume, en verdisconteert zij de uitkomsten van deze herberekening in de eerstvolgende op grond van het eerste lid vast te stellen tarieven. Daarbij worden deze herberekening en de wijze waarop de uitkomsten daarvan in de tarieven zijn verdisconteerd separaat weergegeven.*

Bijlage 4 – Berekening van netverliezen

1. Vanaf 1 januari 2020 zijn de regionale netbeheerders gas (hierna: de netbeheerders) verantwoordelijk voor de kosten van de inkoop van netverliezen gas. Netverliezen gas betreft gas dat wel op het net wordt ingevoerd, maar dat niet door de betalende afnemers wordt afgenomen. Het gaat hierbij om gas dat door lekkage daadwerkelijk verloren gaat, maar ook om gas dat door administratieve oorzaken en meetafwijkingen onbemeten verbruikt wordt of verdwijnt. In het verleden lag de verantwoordelijkheid voor deze kosten bij de leveranciers. Met de inwerkingtreding van wetsvoorstel Voortgang Energietransitie¹⁵ komt deze verantwoordelijkheid echter bij de netbeheerders te liggen. Hiermee wordt de situatie bij gas gelijk getrokken met de situatie bij elektriciteit, waar de netbeheerders al sinds het begin van de regulering de verantwoordelijkheid voor de netverliezen dragen.
2. Aangezien de inkoop van netverliezen gas een nieuwe activiteit voor de netbeheerders is, hebben zij geen gerealiseerde kostengegevens voor de inkoop van netverliezen gas. Daarom maakt de ACM een inschatting van de totale efficiënte kosten van de inkoop van netverliezen voor het jaar 2020. Om deze efficiënte kosten in te schatten gebruikt de ACM het gerealiseerde netverliespercentage. De ACM bepaalt de efficiënte kosten voor de sector op basis van de invoeding in het net over 2016 tot en met 2018, het netverliespercentage, en met inachtneming van een inkoopstrategie die netbeheerders in redelijkheid hadden kunnen volgen. Op basis van deze gegevens berekent de ACM vervolgens de efficiënte kosten per netbeheerder.

Netverliespercentage

3. Het percentage verlies op de gasnetten wordt geschat door middel van data over 2014 tot en met 2016, die op verzoek van de ACM door de netbeheerder ter beschikking is gesteld. De ACM kijkt hierbij naar de invoeding van het gas op netten van de netbeheerders en het verbruik door de verschillende afnemercategorieën uit de reconciliatie over de jaren 2014 tot en met 2016, omdat dit de meest recente volledige gereconcileerde jaren zijn die de ACM nog tijdig in haar kostenschatting kan meenemen. Het verschil tussen invoeding en het verbruik betreft het netverliesvolume. Het percentage wordt berekend door het netverliesvolume te delen door de totale invoeding van gas op het netwerk van de netbeheerders via het net van GTS. Op basis van deze jaren heeft de ACM het totale netverliespercentage vastgesteld op 0,481%.¹⁶

Berekening efficiënte sectorkosten

4. Ter bepaling van de efficiënte kosten voor de inkoop van netverliezen, heeft de ACM KYOS Energy Consulting BV (hierna: KYOS) verzocht een schatting van de kosten voor de inkoop van netverliezen te maken. De uitkomsten van dit rapport zijn verwerkt in onderhavig besluit.

¹⁵ *Kamerstukken I*, 2017/18, 34627 A, Artikel II, onderdeel N, artikel 10, eerste lid, onderdeel e, van de Gaswet.

¹⁶ Op de aangeleverde gegevens van de netbeheerders past de ACM een aantal correcties toe, om te corrigeren voor de volumeherleidingsfactor die gold in de betreffende jaren, de meetcorrectiefactor en het aandeel slimme meters met temperatuurcorrectie dat geïnstalleerd is in de jaren 2015 en 2016 bij profielverbruikers. In de bepaling van het netverliespercentage heeft de ACM één netgebied van Stedin voor 2016 buiten de analyse gelaten, omdat deze een onrealistisch hoog netverliespercentage kende door negatieve verbruiken van de afnemers in dit gebied. Dit effect lijkt te zijn ontstaan door een eenmalige correctie. De ACM acht dit daarmee geen realistische schatter voor de netverliezen in latere jaren.

5. Ter bepaling van de efficiënte kosten ter dekking van de netverliezen die de netbeheerder moet inkopen, bepaalt KYOS in haar rapport de volgende kostenposten:
 - De kosten van het gas dat als gevolg van de netverliezen voor de rekening van de netbeheerders komt;
 - De kosten van de flexibiliteit ter dekking van het profiel dat netverlies vertoont dat door de netbeheerder ingekocht moet worden;
 - De kosten die voor het transport van het gas aan de landelijke netbeheerder (GTS) moeten worden betaald, en
 - Een schatting van de overige kosten, ter dekking van de uitvoeringskosten, administratieve kosten, kosten van werkkapitaal, kredietkosten, plus een eventuele winstmarge
6. KYOS bepaalt bovenstaande kostenposten voor de jaren 2016 tot en met 2018. Op het verzoek van de ACM heeft KYOS hierbij gebruik gemaakt van het door de ACM vastgestelde netverliespercentage van 0,481% en de invoedingsgegevens over 2016 tot en met 2018 uit de allocatiegegevens die netbeheerders aan de ACM ter beschikking hebben gesteld. ACM heeft KYOS verzocht om gebruik te maken van het G2C verbruikersprofiel om de netverliesvolumes over het jaar te verdelen.¹⁷ KYOS baseert zich in haar onderzoek op twee gangbare inkoopstrategieën, die naar haar mening een representatieve schatting geven van de kosten van het grote scala aan mogelijke strategieën en contractindexaties dat in de praktijk mogelijk is.
7. De schatting van de kosten voor de inkoop netverliezen voor de jaren 2016 tot en met 2018 uit het onderzoek van KYOS gebruikt de ACM ter bepaling van de efficiënte kosten voor de inkoop van netverliezen in het jaar 2020. Hierbij corrigeert de ACM voor de productiviteitsverandering die netbeheerders kunnen behalen tussen de jaren van de kostenschatting en het jaar 2020, en de cpi. De ACM acht het redelijk om een productiviteitsverandering te veronderstellen, omdat zij in haar regulering veronderstelt dat de netbeheerders hun taken over verloop van tijd efficiënter kunnen uitvoeren. Daarnaast geldt dat ondanks het feit dat de netbeheerders pas vanaf het jaar 2020 de taak kennen om de netverliesvolumes in te kopen, zij al eerder de taak hadden om hun net te beheren en te onderhouden, waarmee zij de netverliesvolumes konden beïnvloeden. De ACM acht het daarom ook voor de inkoop van netverliezen redelijk om te veronderstellen dat de netbeheerders hier efficiëntieverbetering konden behalen. Immers, als de netbeheerders jaren hun netten over verloop van tijd efficiënter beheren en onderhouden, en daarmee de netverliezen beperken, zal dit ook tot uiting komen in lagere kosten voor netverliezen.

Berekening efficiënte kosten per netbeheerder

8. De ACM berekent de efficiënte kosten voor de individuele netbeheerders voor de inkoop van netverliezen aan de hand van het aandeel van de individuele netbeheerders in de totale rekenvolumes voor het capaciteitsafhankelijk tarief. Doordat de toegestane inkomsten van netbeheerders gebaseerd worden op hun aandeel in de totale rekenvolumes voor het capaciteitsafhankelijk tarief, worden de netbeheerders geprikkeld om de kosten voor netverliezen gas zo veel als mogelijk te beperken. Door de omvang van de het netverliesvolume te beperken of het netverlies tegen een lagere prijs in te kopen kan de netbeheerder zijn kosten verlagen.

¹⁷ De ACM gebruikt het G2C profiel zoals bepaald in artikel 4.9.3 van de Allocatiecode gas.

9. De ACM heeft in de voorbereiding op het methodebesluit voor de regionale netbeheerders gas 2014-2016 onderzoek gedaan naar de mate waarin de samengestelde output, uitgedrukt in capaciteitstermen, tot een goede weergave leidt van de mate van kostenveroorzaking inzake netverliezen, dat afhankelijk is van het verbruiksvolume. Daarnaast heeft ACM onderzocht of er verschillen in de relatieve omvang van de netverliezen per type afnemer zijn. Uit het onderzoek bleek dat er een significant verschil in het netverliesvolume per eenheid capaciteit tussen telemetrieverbruikers en profielverbruikers is.¹⁸ Aan de andere kant bleek dat er geen statistisch significant verschil in het netverliespercentage per type afnemer is.

10. Op basis van de rekenvolumes voor de reguleringsperiode 2017-2021 berekent de ACM het netverliesvolume per eenheid capaciteit opnieuw voor zowel telemetrie- als profielverbruikers. Op basis van deze nieuwe rekenvolumes blijkt dat het netverliesvolume per eenheid capaciteit bij telemetrie verbruikers nu 4,95 maal zo groot was als bij profielverbruikers. De ACM zal daarom de rekenvolumes voor het capaciteitstarief, en daarom ook de schatting van de efficiënte kosten per netbeheerder, corrigeren voor dit verschil. Op deze wijze weerspiegelt de kostenschatting het verschil in netverliesvolume per eenheid capaciteit bij de verschillende verbruikersgroepen.

¹⁸ ACM heeft profiel klein- en grootverbruikers ten behoeve van de analyse samengevoegd, hetgeen betekent dat de wegingsfactoren voor die categorieën gelijk zullen zijn.

Bijlage 5 – Berekening van de nieuwe aansluitaak

1. Vanaf 1 januari 2020 krijgen de regionale netbeheerders gas (hierna: de netbeheerders) de taak om gasaansluitingen van grootverbruikers met een capaciteit groter dan 40m³ per uur (hierna: grootverbruikersaansluitingen) aan te leggen, te onderhouden, te wijzigen en te verwijderen (hierna: nieuwe aansluitaak). Tot 1 januari 2020 zijn netbeheerders alleen verantwoordelijk voor het gasaansluitpunt van grootverbruikers en is de markt voor de aanleg en het onderhoud van de rest van de aansluiting niet gereguleerd. Met de inwerkingtreding van wetsvoorstel Voortgang Energietransitie wijzigt dit en valt de gehele grootverbruikersaansluiting onder de verantwoordelijkheid van de netbeheerders.

Berekening efficiënte kosten nieuwe aansluitaak

2. De ACM hanteert voor de berekening van de efficiënte kosten van de nieuwe aansluitaak een kostenbasis van drie jaren, bestaande uit de jaren 2013, 2014 en 2015. In het methodebesluit 2017 – 2021 zijn de efficiënte kosten voor het aansluitpunt al bepaald op basis van deze jaren. De ACM neemt daarom voor de bepaling van de maatstaf voor de rest van de aansluiting ook deze jaren als uitgangspunt.
3. Voor de berekening van de efficiënte kosten bepaalt de ACM eerst het gemiddelde van de totale kosten voor de rest van de aansluiting over de jaren 2013 - 2015. De totale kosten bestaan uit de kapitaalkosten, operationele kosten en de bijdrage voor de eenmalige aansluitvergoeding.¹⁹ Ter vaststelling van de efficiënte kosten voor 2020 corrigeert de ACM door de gemiddelde totale kosten voor de jaren 2013-2015 voor de verwachte inflatie en productiviteitsverandering. Deze correctie wordt ook toegepast op de andere tariefcategorieën en staat beschreven in het methodebesluit 2017-2021.²⁰ Hoewel de nieuwe aansluitaak pas vanaf januari 2020 een wettelijke taak is, leggen netbeheerders momenteel in de praktijk al in bijna alle gevallen naast het aansluitpunt ook de rest van de aansluiting aan. De ACM veronderstelt om die reden dat de netbeheerders ook in voorgaande jaren efficiëntieverbeteringen konden behalen.
4. Ter bepaling van de kapitaalkosten stelt de ACM voor elke netbeheerder de gestandaardiseerde activawaarde (hierna: GAW) voor de rest van de aansluiting van grootverbruikers vast. Hierbij baseert de ACM zich op de berekening van de gestandaardiseerde activawaarde voor de start van de regulering (hierna: start-GAW) en de investeringen voor de rest van de aansluiting tot en met 2015. De ACM gaat uit van een aandeel van 61,5% voor de rest van de aansluiting in de start-GAW van elke netbeheerder.²¹ Op basis van deze gegevens berekent de ACM de GAW en de afschrijvingen voor de jaren 2013-2015. De kapitaalkosten voor de jaren 2013-2015 bestaan vervolgens uit de som van de afschrijvingen op de start-GAW en de investeringen en het product van de GAW en de WACC. De ACM hanteert voor de berekening van de vermogenskosten de meest recente WACC.²²

¹⁹ Gewijzigd methodebesluit RNB Gas 2017-2021, besluit van 24 januari 2019, met kenmerk ACM/UIT/505470 en zaaknummer ACM/18/033726, randnummer 210.

²⁰ Gewijzigd methodebesluit RNB Gas 2017-2021, besluit van 24 januari 2019, met kenmerk ACM/UIT/505470 en zaaknummer ACM/18/033726, randnummers 331-332.

²¹ Dit percentage is afkomstig uit de rekenmodule start-GAW RNB gas 2011 - 2013. De ACM heeft op haar website (www.acm.nl) het Excelbestand "Rekenmodule start-GAW gasaansluiting" gepubliceerd.

²² Gewijzigd methodebesluit GTS 2017-2021, besluit van 24 januari 2019, met kenmerk ACM/UIT/505484

5. De operationele kosten die ACM in aanmerking neemt voor de berekening van de totale kosten zijn gebaseerd op de door de netbeheerder gerapporteerde operationele kosten voor de rest van de aansluiting voor de jaren 2013-2015.
6. De eenmalige aansluitvergoedingen (hierna: EAV) die elke netbeheerder ontvangt worden toegevoegd aan de totale kosten.²³ Na consultatie van de regionale netbeheerders gas heeft de ACM geconcludeerd dat de reguleringsdata voor de EAV ook bijdragen voor maatwerk bevat. Omdat de tarieven van netbeheerders voor de nieuwe aansluitaak uitsluitend toezien op standaard aansluitingen heeft de ACM de netbeheerders middels een informatieverzoek gevraagd een inschatting te geven van het aandeel van meerkosten voor maatwerk in de EAV. De ACM heeft de gegevens uit de beantwoording van het informatieverzoek betrokken bij het vaststellen van de EAV voor de nieuwe aansluitaak door voor iedere netbeheerder de reguleringsdata te corrigeren voor de opgegeven meerkosten voor maatwerk.

Berekening efficiënte kosten per netbeheerder

7. Voor de nieuwe aansluitaak worden de efficiënte kosten per eenheid output berekend door de efficiënte sectorkosten te delen door de samengestelde output van de sector. De ACM bepaalt het efficiënte kostenniveau van een netbeheerder door de efficiënte kosten per eenheid output te vermenigvuldigen met de omvang van de samengestelde output van de betreffende netbeheerder.
8. De ACM berekent de samengestelde output door de rekenvolumina te vermenigvuldigen met de wegingsfactoren. De ACM stelt de rekenvolumina voor de nieuwe aansluitaak vast als gemiddelde van de volumegegevens voor periodieke aansluitvergoeding (hierna: de PAV) en de EAV van de netbeheerders uit de jaren 2013, 2014 en 2015. De ACM corrigeert de volumina voor de overdracht van het netgebied FNOP van Enexis aan Liander en van het netgebied Weert van Stedin aan Enexis. Netbeheer Nederland heeft aangegeven dat in vrijwel alle gevallen waarin netbeheerders in het verleden het aansluitpunt aanlegden, zij ook de rest van de aansluiting aanlegden. Dit betekent dat de volumes die de netbeheerder in de reguleringsdata heeft opgegeven voor de rest van de aansluiting bij grootverbruikersaansluitingen ook representatief zijn voor de nieuwe situatie waarin de volledige aansluiting is gereguleerd. De rekenvolumes voor de grootverbruikersaansluitingen onder de nieuwe aansluitaak zijn daarom gelijk aan de eerdere vastgestelde rekenvolumes voor het aansluitpunt.
9. Ter berekening van de wegingsfactoren baseert de ACM zich op de omzet en de volumes van de PAV en de EAV voor de jaren 2013, 2014 en 2015. De ACM berekent de wegingsfactoren door eerst de omzet te corrigeren voor inflatie en vervolgens de som van de omzet en de som van de volumes voor de rest van de aansluiting voor de jaren 2013-2015 door elkaar te delen. Door deze wegingsfactoren vervolgens te vermenigvuldigen met de rekenvolumes per tariefcategorie, bepaalt de ACM de samengestelde output per netbeheerder.

Correctie tariefruimte

en zaaknummer ACM/18/033724, randnummer 149.

²³ Gewijzigd methodebesluit RNB Gas 2017-2021, besluit van 24 januari 2019, met kenmerk ACM/UIT/505470 en zaaknummer ACM/18/033726, randnummers 210-211.

10. Ter correctie van de tariefruimte voor het aansluitpunt voor EHD-aansluitingen en aansluitcategorieën met een capaciteit groter dan 1600m³(n)/h berekent de ACM de bijdrage van deze aansluitingen in de PAV en de EAV. De ACM brengt het resultaat van deze berekening in mindering op de efficiënte kosten per netbeheerder voor de nieuwe aansluitaak.

Bijlage 6 – Reacties op het tarievenvoorstel

1. Op 4 oktober 2019 heeft de ACM de tarievenvoorstellen van de regionale netbeheerders gas gepubliceerd. Hierbij stelde zij belanghebbenden in staat een reactie op de tarievenvoorstellen aan de ACM toe te sturen. Op 18 oktober heeft de ACM één reactie ontvangen. Deze reactie is ingediend namens Coteq Netbeheer B.V., Enduris B.V., Enexis Netbeheer B.V., Liander N.V., Stedin Netbeheer B.V. en Westland Infra Netbeheer B.V. (hierna: de reagerende partijen) tegen hun eigen respectievelijke tarievenvoorstellen voor gas.
2. De reagerende partijen zijn het niet eens met de wijze waarop de ACM de netverliezen schat, omdat deze strijdig zou zijn met het codebesluit voor de allocatie van netverliezen.²⁴ Conform het codebesluit moeten de netbeheerders hun in te kopen volumes baseren op de realisaties in de jaren 2015 tot en met 2017. In augustus 2019 waren deze realisaties al nagenoeg bekend. Dit zou naar de mening van de netbeheerders dan ook de best mogelijke schatting zijn geweest. Dat het codebesluit alleen op de allocatie ziet, en niet op de reconciliatie, doet hier niet aan af. Dit omdat de taak om netverliezen ook inhoudt dat zij onbalans en transport moeten inkopen, en deze kosten enkel afhankelijk zijn van de alloceerde volumes.
3. Verder voeren de reagerende partijen aan dat de berekening van de kosten per eenheid netverlies onnavolgbaar is, en de ACM niet heeft gereageerd op de kritiek van de netbeheerders naar aanleiding van het eerder toegestuurd conceptrapport van KYOS. Uit het rapport van KYOS zou daarbij een te grote marge in de kosten voor de inkoop van netverliezen blijken om een bruikbare schatting te kunnen maken en ook lopen de netverliespercentages uiteen tussen de verschillende jaren. De reagerende partijen pleiten dan ook voor nacalculatie, omdat de kosten te onzeker zijn. De reagerende partijen achten het verder onjuist dat de ACM voor netverliezen – als ook voor de nieuwe aansluitaak – een productiviteitsverandering veronderstelt, aangezien deze niet behaald kon zijn omdat de netbeheerders de taak nog niet hadden voor het jaar 2020. Ten slotte is de ‘eigenmachtige schatting’ van de ACM, volgens de reagerende partijen niet gebaseerd op een methodebesluit, en daarmee in strijd met de Gaswet, waaronder de methode van totstandkoming van methodebesluiten.
4. De reagerende partijen zijn het voor de berekening van de nieuwe aansluitaak niet eens met de keuze van de ACM om de WACC uit het herstel methodebesluit 2017-2021 te gebruiken. Zij pleiten voor toepassing van de WACC uit het oorspronkelijke methodebesluit 2017-2021. Naar mening van de reagerende partijen is het namelijk inconsistent en onjuist dat voor de nieuwe aansluitaak een andere, lagere WACC wordt gehanteerd dan voor het aansluitpunt.

Reactie ACM

5. De ACM kan zich niet vinden in de argumenten van de reagerende partijen. In de voorbereiding op onderliggende besluiten organiseerde de ACM twee bijeenkomsten met de netbeheerders ten behoeve van de nieuwe taken uit Wetsvoorstel energietransitie.²⁵ Hierbij is de ACM ook ingegaan op de reden waarom zij het netverliespercentage bepaalt op basis van de jaren 2014 tot en met

²⁴ Stct. 2019, 36558-n1.

²⁵ Kamerstukken I, 2017/18, 34 627, A.

2016. De ACM heeft een informatieverzoek over het netverliespercentage uitgestuurd naar alle regionale netbeheerders. De ACM heeft de aangeleverde gegevens beoordeeld, de netbeheerders vragen gesteld over eventuele opmerkelijkheden in de data en eventuele aanpassingen naar aanleiding van de vragen verwerkt. Op deze manier bepaalt de ACM het netverliespercentage op een zorgvuldige wijze. Qua proces was het niet mogelijk om hierbij ook de gegevens over het jaar 2017 mee te nemen omdat deze gegevens pas in september 2019 bekend waren. Zelfs in het geval deze in augustus 2019 nagenoeg bekend waren, dan waren die nog steeds niet volledig, en was er qua proces geen ruimte om deze gegevens vervolgens nog te beoordelen, netbeheerders vragen te stellen over de gegevens en waar nodig tot aanpassingen te komen.

6. In hun zienswijze geven de regionale netbeheerders aan dat de handelswijze van ACM in strijd is met het codebesluit over de inkoop van netverliezen door netbeheerders.²⁶ De ACM is van oordeel dat dit niet het geval is, omdat het hier gaat om een wijziging van de voorwaarden zoals bedoeld in artikel 12b, eerste lid, van de Gaswet. Dit zijn de voorwaarden die netbeheerders dienen te hanteren jegens netgebruikers. Deze voorwaarden scheppen echter geen verplichting voor het hanteren ervan voor de ACM. Van een strijdigheid van de handelswijze van de ACM met het codebesluit is daarom geen sprake.
7. Voor de ACM is het uitgangspunt geweest dat de berekende netverliezen zoveel mogelijk een afspiegeling zijn van de werkelijk opgetreden netverliezen in de regionale gastransportnetten. Hoewel de netverliesberekeningen van de ACM op onderdelen afwijken van de systematiek zoals die is vastgelegd in het codebesluit, bestaat er een grote overlap. De gebruikte velden met de gasverbruiken zijn bijvoorbeeld gelijk aan die uit het codebesluit. De onderlinge verschillen worden hieronder toegelicht. In de eerste plaats is er, voor de periode 2015-2016, door de ACM rekening gehouden met de effecten van besluit over de tijdelijke volumehereleidingsfactor.²⁷ Slimme meters met een temperatuurcorrectie waren uitgezonderd van de tijdelijke volumehereleidingscorrectie waardoor de ACM bij de netverliesberekeningen hiermee rekening heeft gehouden. In de tweede plaats heeft de ACM niet plausibele resultaten uit de netverliesberekening weggelaten. Ten derde verschilt het tijdsvenster waarover het netverliespercentage bepaald wordt. Zoals hiervoor is toegelicht is de ACM van oordeel dat qua proces het niet mogelijk was om hierbij ook de gegevens over het jaar 2017 mee te nemen.
8. De ACM merkt op dat de allocatie, waar de reagerende partijen naar verwijzen, enkel een verrekening vooraf betreft, die achteraf in de reconciliatie nog gecorrigeerd wordt op basis van de daadwerkelijk gerealiseerde netverliezen. Zowel de methode die de ACM nu hanteert, als de methode voor de allocatie, betreffen dus een schatting. Uiteindelijk zijn de kosten voor netbeheerders met betrekking tot de netverliezen in 2020 niet alleen afhankelijk van welke volumes er vooraf worden gealloceerd, maar ook van de aanpassingen hierop die later nog uit de reconciliatie volgen.

²⁶ Besluit van de Autoriteit Consument en Markt van 27 juni 2019, kenmerk ACM/UIT/508635 tot wijziging van de voorwaarden als bedoeld in artikel 12b van de Gaswet betreffende de inkoop van netverliezen door netbeheerders

²⁷ Besluit van de ACM van 11 december 2014 met kenmerk ACM/DE/2014/207089 en zaaknummer 14.1185.52.

9. De ACM ziet geen reden waarom de jaren 2014 tot en met 2016 niet representatief zouden zijn voor de bepaling van de efficiënte kosten voor netverliezen in het jaar 2020. De reagerende partijen onderbouwen dit ook niet. Dat de jaren 2015 tot en met 2017 als basis gelden voor de allocatie van de netverliezen betekent niet dat de ACM deze jaren ook per definitie moet gebruiken voor de schatting van de efficiënte kosten voor het jaar 2020. Immers is hiervoor een tijdige beschikbaarheid en beoordeling van de data nodig om deze nog in de kostenschatting en het tarievenvoorstel mee te kunnen nemen. Om deze reden hanteert de ACM de jaren 2014 tot en met 2016 als basis voor de bepaling van het netverliespercentage, waarbij zij ook rekening houdt met de onbalans- en transportkosten die samenhangen met de netverliezen.
10. De ACM is het niet eens dat de berekening van de kosten per eenheid netverlies onnavolgbaar is, of dat zij niets met de kritiek van de netbeheerders heeft gedaan. De ACM heeft een conceptrapport van KYOS aan de netbeheerders toegestuurd, en deze ook in een bijeenkomst besproken. Vervolgens heeft zij schriftelijk commentaar van de netbeheerders ontvangen, die zij aan KYOS heeft meegegeven voor het opstellen van het definitieve rapport. KYOS heeft naar aanleiding van de reacties het rapport op enkele punten aangepast.
11. De ACM ziet geen reden om op voorhand nacalculatie van de kosten voor netverliezen aan te kondigen. Op basis van analyses van KYOS blijkt dat zij de kosten van het netverlies bepaalt met een prijs van 19,27 euro per megawattuur, waarbij deze met een zekerheid van 90% tussen de 15,45 euro en 23,60 euro per megawattuur ligt. De ACM acht de fluctuaties in de kosten die hiermee samenhangt beperkt, omdat de kosten voor netverliezen slechts een klein aandeel in de totale kosten voor de sector betreffen, zelfs wanneer de ACM dit combineert met de mogelijkheid dat ook het volume netverlies tussen de jaren fluctueert. Op basis van het onderzoek KYOS schat de ACM de efficiënte kosten voor netverliezen in 2020 op 19 miljoen euro. Dit betreft daarmee slechts 1,6% van de totale sectorinkomsten. De ACM acht het dan ook niet noodzakelijk om al op voorhand een voornemen tot nacalculatie op te nemen voor mogelijke afwijkingen ten opzichte van de schatting. Ten overvloede merkt de ACM op dat zij achteraf alsnog zou kunnen besluiten om na te calculeren, aan de hand van gerealiseerde gegevens.
12. Ten aanzien van het hanteren van een productiviteitsverandering verwijst de ACM naar de toelichting op de berekening in Bijlage 4 en Bijlage 5. Hier verduidelijkt de ACM waarom het ook in het geval van de kosten voor de nieuwe taken redelijk is om een productiviteitsverandering te veronderstellen.
13. De ACM is het oneens dat de schatting van de ACM in strijd is met de Gaswet, omdat deze volgens de reagerende partijen geen basis kent in het methodebesluit. De ACM verwijst hierbij naar de toevoeging van artikel 81c, eerste lid, van de Gaswet, waaruit blijkt dat de ACM bij de vaststelling van de tarieven de geschatte doelmatige kosten voor wettelijke taken, waarmee bij de vaststelling van het methodebesluit nog geen rekening is gehouden, dient te betrekken, hetgeen ook bij de nota van toelichting bij het inwerkingtredingsbesluit blijkt.²⁸

²⁸ Stb. 2019, 91, p.3.

14. Ten slotte ziet de ACM geen reden om voor de berekening voor de nieuwe aansluitaak gebruik te maken van de WACC uit het oorspronkelijke methodebesluit. De schatting van de efficiënte kosten voor de nieuwe aansluitaak is immers geen onderdeel van het oorspronkelijke methodebesluit. Het beginsel van *reformatio in peius* – en daarmee de keuze voor de oorspronkelijke WACC – is daarom niet van toepassing op deze nieuwe taak.